

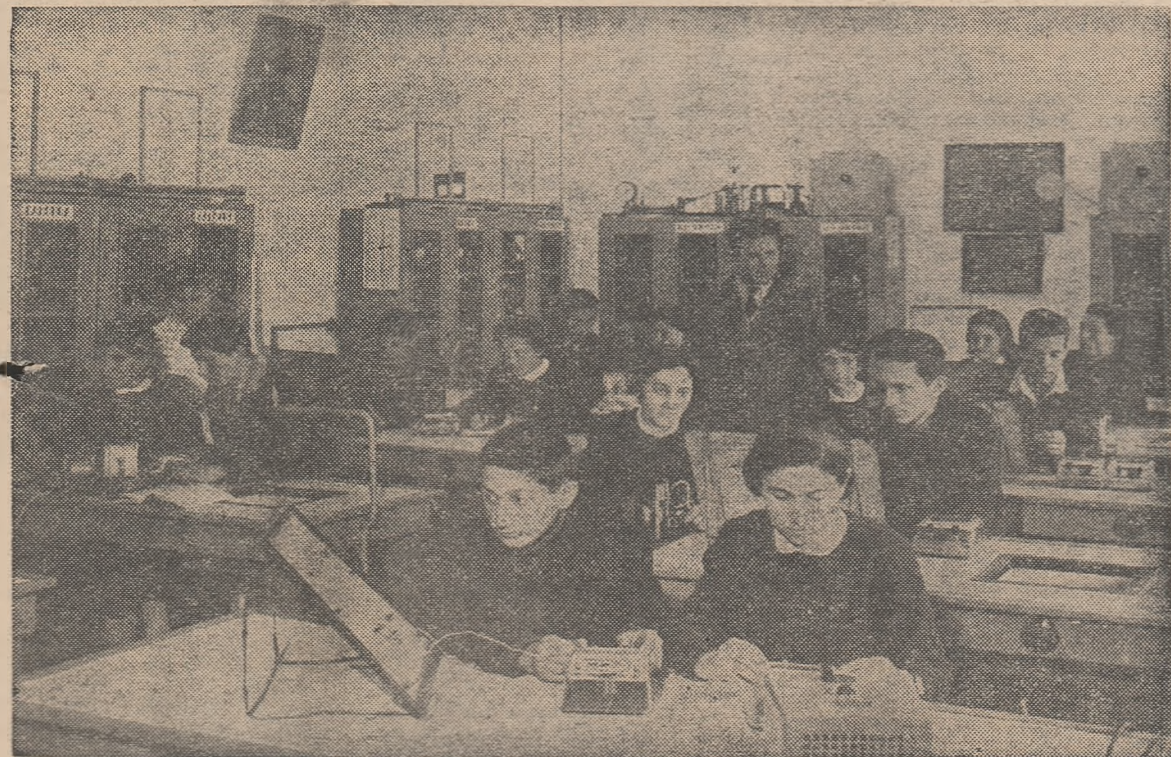
Gazeta învățămîntului

Organ al Ministerului Învățămîntului și al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anul XIII nr. 682

vineri 16 noiembrie 1962

8 pagini 25 bani

Lucrări practice în laboratorul Școlii medii nr. 2 din Galați

Curs central de perfecționare pentru inspectorii metodiști

Luni, 12 noiembrie a. c., au început la Predeal activitățile programate în cadrul cursului central de perfecționare organizat pentru inspectorii metodiști. La curs participă peste 100 de inspectorii proveniți din toate regiunile țării.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de tov. C. Drăgulescu, directorul I. P. C. D. — București, care a înfățișat rezultatele obținute de cadrele din învățămînt, sub îndrumarea organelor de partid și de stat, în îndeplinirea mărețelor obiective puse în fața școlii de Documentele Congresului al III-lea al P. M. R. Vorbitorul a arătat că una din sarcinile principale ale celor ce lucrează în cadrul secțiilor de învățămînt este continua perfecționare a metodelor de desfășurare a muncii de îndrumare și control. Inspectorii metodiști

au ascultat apoi cu deosebit interes conferința tov. Stan Valerian, în care au fost analizate problemele actuale ale situației internaționale.

În cadrul cursului inspectorii metodiști vor asculta lecții privitoare la noile cercetări în domeniul pedagogiei, la modernizarea metodelor de predare a obiectelor de învățămînt, la îmbinarea activității din școală cu viața, cu munca productivă, la continua întărire a educației elevilor în spiritul moralei comuniste etc. Toate aceste teme vor fi dezbătute apoi în seminarii. Reprezentanți de seamă ai vieții noastre social-culturale vor prezenta de asemenea în fața cursanților aspectele principale ale dezvoltării literaturii noastre noi, ale cercetării științifice în domeniul fizicii, biologiei etc.

timpul afectat cursului va fi dedicat activităților legate de fundamentarea teoretică și practică a problemelor inspecției școlare. Astfel, cursanții vor audia conferințe despre sistemul inspecției școlare, despre organizarea și desfășurarea muncii inspectorului metodic, despre organizarea și desfășurarea inspecțiilor speciale pentru acordarea gradelor didactice. În cadrul activităților practice cursanții vor efectua, în colaborare cu lucrătorii de la I. P. C. D. — Brașov și de la secțiile de învățămînt ale regiunii și orașului Brașov, un număr de 18 inspecții speciale.

Prin importanța obiectivelor cuprinse în programul său de activitate, cursul își va justifica, fără îndoială, încrederea pe care a suscitată-o încă din primele zile în rîndurile participanților.

O bună parte din

În practică pedagogică la sat

Începînd din acest an școlar, toți studenții anului III de la facultățile de științe naturale și facultățile agricole ale institutelor pedagogice își fac practica pedagogică în școlile sătești. Măsura este cu atât mai eficientă cu cît înaintea practicii pedagogice acești studenți efectuează timp de 15 zile o practică de producție în gospodăriile agricole colective și în gospodăriile de stat, pentru a-și îmbogăți cunoștințele teoretice dobîndite la cursurile și seminariile de științe agricole.

Pornind de la necesitatea cunoașterii de către toți studenții a vieții noi din satul colectivizat, a particularităților muncii didactice și culturale la sate, Institutul pedagogic din Galați, îndrumat de Comitetul regional P.M.R., a dat toată atenția practicii studenților în mediul sătesc. În acest scop un colectiv de cadre didactice, în frunte cu decanii facultăților, s-a deplasat în regiune pentru a studia posibilitățile de organizare a practicii pedagogice, condițiile de cazare și masă a studenților. Cu sprijinul neprecupețit al organelor de partid și de stat locale toate aceste probleme au putut fi bine rezolvate. Secțiile raionale de învățămînt, la rîndul lor, s-au preocupat de îndrumarea directorilor de școli și a cadrelor di-

pedagogice a studenților.

Ca urmare, rezultatele înregistrate de studenți sînt îmbucurătoare. După practica agricolă în producție, desfășurată cu succes la G.A.S. Ivesti, ei au reușit să expună lecții de bună calitate la disciplina „Agricultura”. Viitorii profesori au folosit cu pricepere cunoștințele bogate agrozootehnice, horticoale și viticole dobîndite în timpul activităților practice, realizînd o îmbinare armonioasă între teorie și practică. De asemenea au dovedit că știu să îndrume activitatea practică a elevilor, să le dezvolte interesul pentru cele mai importante probleme ale agriculturii socialiste. În același timp ei s-au orientat bine în ce privește problemele muncii dirigintului, instructorului de pionieri, problemele muncii cu părinții etc.

Practica în școala sătească i-a ajutat pe studenți să se lege mai strîns de viața satului, de preocupările oamenilor, de problemele gospodăriilor agricole colective și de stat. Ei s-au apropiat și de viața culturală din comună, elaborînd și expunînd la cîminul cultural conferințe, recenzii, organizînd seri literare și de calcul, manifestări cultural-artistice.

Conf. univ. C. MARINESCU
Lector D. VRABIE

ATITUDINI

Ideea ne-a fost sugerată de convorbirea cu un profesor-diriginte.

— Problema rezultatelor — spunea profesorul — este mult mai dificilă atunci cînd este vorba de munca educativă. La lecție este mai simplu. Te străduiești să preda bine și apoi verifici cunoștințele elevilor și poți să-ți dai întotdeauna seama cu exactitate de rezultatele muncii tale. Elevii știu? Au învățat? Au înțeles? Înseamnă că ai muncit bine. Dacă nu, trebuie să vezi ce ai de făcut pentru ca ei să învețe. Ai întotdeauna o siguranță, un instrument de control cu care te poți orienta.

În munca educativă, lucrurile sînt mult mai complicate. Te străduiești să sîdești în elevi sentimente frumoase, să le imprimi o anumită conduită etică. Dar pentru a vedea dacă aceste strădanii au dat roade este necesar un complex de împrejurări speciale, în care personalitatea copilului să se manifeste, în care să iasă la iveală tocmai acele aspecte pe care dorești să le cunoști. În ce mă privește, am avut fericirea să cunosc un astfel de prilej. Din păcate ele sînt atît de rare!

Am fost astăzi vară cu elevii, cîțiva colegi și eu, într-o excursie în Bucegi. Ne apropiam tocmai de sfîrșitul călătoriei. Poposisem la o cabană și ca de obicei, înainte de culcare făceam apelul elevilor împărțiți pe grupe. În grupa I-a 10, în grupa a II-a 10, în grupa a III-a 10, în grupa a IV-a 8. I-am numărat de două ori. Lipseau doi. „Cine sînt cei care lipsesc? Cine știe de ei?” În dormitor se așternu liniștea. Elevii, friși după oboseala unei zile întregi de urcuș, erau dornici să se termine o dată operația plictisitoare a apelului pe care o făceam în fiecare seară, ca să poată adormi. Nu erau îngrijorați. Mereu se întimpla ca la apelul de seară să se ivească astfel de încurcături. Pînă la urmă se descoperea că X nu fusese pus la socoteală sau că Z

termina cu risete și pușină morală. De data asta, însă, cercetările nu dădeau nici un rezultat. Era limpede că cei doi dispăruseră. În sfîrșit, un elev își aminti că îi auzise plînuind să culegă de pe creastă floarea de colț. Era limpede: se rătăciseră. Am hotărît să rămîm un profesor cu copiii, iar noi ceilalți să pornim în căutarea celor pierduți. Cînd am vrut însă să aplicăm hotărîrea în practică, am întîmpinat o rezistență neașteptată din partea băieților. „Credeți că vă lăsăm să plecați singuri? Să rămîmă numai fetele! Noi mergem cu Dvs!” Știam că erau rupți de oboseală, că numai cu puțină vreme înainte li se închideau pleoapele și iată că acum, cînd trebuiau să-și caute colegii, uitaseră de toate. Nu are rost să vă mai povest-

și felul lor de a gîndi, de a simți.

Am intrat la întîmplare într-o școală și am cerut să vorbesc cu un diriginte. Așa am cunoscut-o pe profesoara Aurelia Cîrjeu de la Școala medie nr. 24 din Capitală și prin ea o sumedenie din acele fapte mărunte, obișnuite, pe care uneori le trecem cu vederea dar care închid adînci semnificații. Iată cîteva din ele.

Din ce a început? Unul a pus mîna pe o carte și în același timp a vrut să o ia și un altul. Cineva a imbrîncit. Altcineva a țipat. Unuia i s-a vărsat călmarul cu cerneală și a sărit în sus scandalizat. Hărțuiala a fost gata. La copii, în astfel de împrejurări, lucrurile merg foarte repede. Dorința de agitație firească vîrstei ia cîteodată și această formă de manifestare. Cîteva caiete au zburat prin aer. O bancă a fost mutată din loc și din podele a început să se înalțe praful. Toată lumea striga. Toți se socoteau nedreptății și toți erau convinși că aveau dreptate. Și deodată cîțiva s-au liniștit și au trecut repede în bănci. A mai rămas doar un grup care continua să se agite cu înverșunare. În curînd, îngrijorați de liniștea suspectă care s-a așternut în jur, ultimii beligeranți au oprit hîrțujoneala. Ce s'a întîmplat? În cadrul ușii apăruse o profesoară. Îi privea palidă, nemișcată. Copiii s-au întors rușinați în bănci. Cîteva secunde nesfîrșite în clasă a domnit liniștea.

— Frumos! Foarte frumos!

Din bănci nici un răspuns.

— O s-o informez și pe diriginta voastră.

O șoptă de îngrijorare alergă din bancă în bancă. Cei ce se războiau cu cîteva clipe în urmă erau uniți acum printr-o răspundere comună.

Ora de dirigenție a fost așteptată cu emoție. Pentru a fi luate măsuri era necesar să se sta-

Însemnare

Îlesc peripețiile prin care am trecut pînă cînd i-am descoperit pe cei rătăciți, ghemuiți sub o stîncă în jurul unui foc de vreascuri. Ceea ce mi s-a părut atunci deosebit de important a fost simțămîntul cu care copiii au privit căutarea colegilor lor, îngrijorarea și teama lor pentru soarta acestora. Mi-am dat atunci seama că sentimentele bune pe care ne străduisem să le cultivăm în sufletul lor dădeau roade. Dar, după cum v-am spus, astfel de prilejuri sînt destul de rare!

Să fie într-adevăr așa? Nu există oare întîmplări obișnuite, întîmplări ale vieții cotidiene care să ne destăinuie oricînd evoluția personalității morale a celor pe care ne străduim să-i educăm? Doar viața solicită întotdeauna și copiii, nu numai celor maturi, să ia atitudine, să aibă o poziție față de orice fapt — și aceasta ne dezvăluie, cu

Procente și muncă reală

Mi s-a întâmplat nu o dată ca cercetind cataloagele unor școli să observ un fenomen care, socotesc, se află în strinsă legătură cu problema rămânerii în urmă la învățătură. Am văzut astfel, într-o clasă sau alta, la diferite discipline, că nivelul mediilor cunoștea o evoluție oarecum curiosă de la un trimestru la altul. În primul trimestru majoritatea notelor erau mediocre și slabe. În al doilea trimestru se vădea o oarecare învioreare pentru ca în al treilea notele să crească astfel încât să asigure promovarea.

Cum notele trebuie să oglindescă indeobște nivelul de pregătire al elevilor s-ar părea că situația din aceste cataloage nu făcea decât să reflecte evoluția unor elevi sau a unei clase de-a lungul unui întreg an școlar. Un studiu mai atent al muncii cadrelor didactice din școlile respective m-a făcut însă să înțeleg că, de cele mai multe ori, în astfel de cazuri este vorba de un alt fenomen — destul de grav și cu consecințe dăunătoare asupra pregătirii elevilor. Anume, mi-am dat seama că astfel de situații sînt rezultatul „metodei” unor profesori, care consideră că este foarte „pedagogic” ca la început de an școlar să presare cataloagul cu note sub limită pentru cea mai mică nesiguranță sau confuzie (uneori chiar pentru abaterii disciplinare). Profesorii respectivi cred că „dacă îi țin în șah” pe elevi la început, ei se vor „pune pe carte” și, temindu-se de exigența profesorului, vor deveni foarte conștiințioși. Cum însă acest exces de exigență nu dă întodeauna rezultatele scontate și cum profesorul constată, în trimestrele al doilea și al treilea că situația notelor din cataloage nu este prea roză, severitatea sa începe să scadă, transformându-se în contrariul ei — în preocuparea la fel de dăunătoare de a nu lăsa nici un corigent,

de a nu-și „complica existența” de a evita eventualele critici privind slăbiciunile sale profesionale. Cercetînd catalogul la disciplinele predate de către profesori de acest tip constatăi, spre exemplu, că la note de 3 și 4 s-au adăugat în ultimele zile din trimestrul al doilea două, iar la nevoie chiar trei note de 7 și 8. Atunci cînd rezolvarea este lăsată pentru ultimul trimestru „lupta” e mai grea, pentru că a apare dificila sarcină de a echilibra două medii de 4 cu una de 7. Nu trebuie prea multă perspicacitate pentru a sesiza „efortul” depus de cadrele didactice în astfel de cazuri.

Acest formalism în muncă, această cale artificială de mărire a mediilor se răzbuună sub multiple forme. Constăi că, deși au promovat clasa, elevii care s-au bucurat de roadele unor astfel de jonglerii au rămas cu o surmederie de lacune în cunoștințe, lacune care îi împiedică să înțeleagă materia predată în clase următoare.

Problema mai prezintă și un alt aspect asupra căruia este necesar să insistăm. Este vorba de atitudinea cu totul greșită și dăunătoare a unor conducători de școli care, din ambiții neprinicipale, din dorința de a evidenția pe orice cale școala pe care o conduc, „sugerează” unor profesori să ia „toate măsurile” pentru a nu rămîne în urmă în privința procentajului de promovați. Evident, goana după un procentaj care este departe de a oglindi adevăratele rezultate ale muncii din școală nu poate decât să dăuneze calității procesului de învățămînt, pregătirii elevilor școlii. Este absolut necesar să înțelegem cu toții că nu de situația de paradă este nevoie, ci de un nivel cît mai ridicat de pregătire a elevilor. Or, nu vom putea răspunde acestei cerințe prin acordarea unor note care sînt departe de a

reflecta realitatea. Se impune, dimpotrivă, să folosim toate mijloacele care ne stau la îndemînă pentru a înlătura deficiențele din pregătirea elevilor, pentru a spori orizontul lor de cunoștințe prin lecții de calitate, printr-o permanentă exigență față de propria noastră muncă. Profesorul este chemat să țină lecții cu un bogat conținut științific, atrăgătoare, dinamice care să stimuleze interesul întregii clase și să nu uite că succesul activității lui depinde și de măsura în care găsește mijloacele pentru a-i mobiliza pe elevi la munca de asimilare a cunoștințelor predate în școală.

Desigur, directorii de școli trebuie să manifeste grija pentru renumele și onoarea colectivului pe care îl conduc. Dar nu îndemnîndu-i (chiar indirect) pe profesori să asigure în mod formal un cît mai mare procentaj de promovare, și nici rezumîndu-se la analiza rigidă a procentelor, ci depunînd permanente eforturi pentru a-i ajuta pe profesori, în cadrul muncii de îndrumare și control, să găsească cele mai corespunzătoare soluții pentru ridicarea nivelului de cunoștințe al elevilor.

Este adevărat că procentele nu pot fi neglijate, că ele prezintă, atunci cînd sînt folosite în mod corect, oglinda rezultatelor activității din școală. Dar aceasta nu înseamnă că trebuie să le fetișizăm, și cu atît mai mult nu înseamnă că ne putem face datoria rezumîndu-ne la manevrarea lor pur administrativă. Ele constituie un sprijin în orientarea muncii noastre, ne pot arăta în ce direcție să ne îndreptăm eforturile, unde să intervenim pentru a asigura o pregătire cît mai temeinică elevilor noștri.

O. ROȘEANU

director adjunct al Secției de învățămînt a Sfatului Popular al Capitalei

Cercul de telecomunicații de la Palatul pionierilor din București

La lectoratul pentru părinți

Propaganda pedagogică în rândurile părinților este un mijloc important pentru asigurarea unității de acțiune și cerințe dintre școală și familie în vederea realizării educației comuniste a tinerii generații.

Ținînd seama de faptul că familiei îi revine un rol deosebit de însemnat în dezvoltarea la copii a sentimentelor social-umane, a deprinderilor de comportare civilizată, în formarea atitudinii juste față de învățătură și disciplină, în consolidarea deprinderilor de muncă independentă etc. colectivul didactic din școala noastră caută să țină o legătură cît mai strînsă cu părinții. Această legătură se înfăptuiește prin vizitele dirigintilor la domiciliul elevilor pentru cunoașterea condițiilor de viață și muncă ale acestora, prin convorbirile cadrelor didactice cu părinții asupra problemelor instruirii și educării copiilor, ca și printr-o propagandă pedagogică susținută realizată prin mijlocirea lectoratului pentru părinți.

Considerînd că este bine ca propaganda pedagogică să se desfășoare nu pe probleme generale, ci pe probleme concrete, care să aibă în vedere particularitățile de vîrstă ale elevilor și specificul cerințelor care stau în fața lor în funcție de aceste particularități, noi am organizat lectoratul pe grupe de clase. Părinții elevilor din clasele întîi constituie o grupă, cei ai elevilor din clasele a II-a o altă grupă și așa mai departe. Acest mod de funcționare a lectoratului este un bun mijloc de inițiere a părinților asupra unor probleme pedagogice concrete și îi pune în situația de a da un ajutor efectiv învățătorilor și profesorilor pentru ridicarea permanentă a nivelului la învățătură și disciplină. Cum școala noastră funcționează cu trei sec-

ții — în limbile romînă, maghiară și germană — organizarea lectoratului pe grupe de clase este și un mijloc de întărire a legăturilor prietenești între cetățenii de diferite naționalități, ajutîndu-i în același timp să-și educe copiii în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar.

Temele care se discută cu părinții în cadrul lectoratului pedagogic sînt strîns legate de obiectivele stabilite în planul general de muncă al școlii, de condițiile concrete ale muncii instructiv-educative în clasele respective. De exemplu, în grupa alcătuită de părinții elevilor din clasele a IV-a s-au prevăzut, printre altele, temele „Educația comunistă a elevilor — dezvoltarea sentimentelor patriotice socialiste și internaționalismului proletar”, „Studiul individual al elevilor — baza însușirii temeinice a cunoștințelor”, „Educația voinței și perseverenței în muncă la copii”, „Formarea atitudinii socialiste față de muncă și păstrarea bunurilor oștenești”, „Recompense și pedepse în educația copiilor”.

Desigur, toate expunerile se referă la fapte concrete, petrecute în clasă și sînt urmate de discuții în care se împărtășesc aspecte din experiența educării copiilor în școală și acasă. Se trag apoi concluzii și se arată metodele cele mai eficiente pentru obținerea unor rezultate cît mai bune la învățătură și disciplină.

Propaganda pedagogică desfășurată de colectivul nostru didactic își dovedește din plin eficacitatea în rezultatele mereu mai bune care se obțin în procesul instructiv-educativ, în temeinica pregătire a elevilor pentru viață.

IOAN HENȚIU
directorul Școlii de 8 ani nr. 1 — Arad

A T I T U D I N I

(Urmare din pag. 1)

bilească mai întîi vinovații. Dar singurii care cunoșteau pe adevărații vinovați nu erau decât tot elevii. Și singura cale către adevăr era sinceritatea lor. Acesta este și elementul la care diriginta a făcut apel, în primul rînd vorbind elevilor ei despre curajul răspunderii. Din bănci s-au ridicat cîteva mîini.

— Cred că principala vină o port eu pentru că atunci cînd...

— Și eu mă socotesc vinovat pentru că am luat cartea...

— Dacă i-aș fi vorbit frumos, poate că nu mă imbrînceaa...

Treptat, firul întîmplării a fost reconstituit de la un capăt la altul. Fiecare era conștient de vina lui și de răspunderea pe care o poartă. Și nici unul nu a ezitat să pună în lumină adevărul chiar dacă acesta îi era defavorabil.

Fapta lor a fost o abatere de la disciplina școlară. O abatere nu prea gravă, în fond caracteristică pentru copiii de vîrstă lor. Cu adevărat important în această întîmplare mi s-a părut însă nu abaterea în sine, ci sinceritatea, curajul și simțul de răspundere cu care copiii și-au analizat propria lor vină.

Un alt episod. Am asistat, ca dirigintă, la ședința pentru alegerea președintelui de detașament. Fuseseră propuși doi pionieri — Năstase și Ardelea. Amîndoi sînt copii capabili, foarte buni la învățătură, dotați cu spirit de organizare, cu autoritate în fața clasei. Dezbaterea se prelungea și elevii se întreceau în a arăta calitățile celor doi colegi. Le era greu să ia o hotărîre. În cele din urmă s-a înscris la cuvînt Ardelea. El a fost cel care a lămurit definitiv lucrurile.

— Eu îl cunosc bine pe Năstase. Mă cunosc și pe mine. Mai ales îmi cunosc foarte bine defectele. Poate mai bine decât mi le cunoaște oricare elev din clasă. De aceea consider că

funcția de președinte al detașamentului.

Nu s-ar putea spune că Ardelea nu ar fi dorit să fie el cel ales. Ba, din cite se știe despre el, s-ar putea crede că iar fi plăcut chiar foarte mult. În general este un copil ambițios. De data aceasta însă dorința de dreptate a fost mai puternică decât propria lui ambiție. Și aceasta mi-a dat prilejul să descopăr o nouă latură a caracterului său, să văd cît de armonios, pe ce cale justă se dezvoltă acest copil.

Și încă o întîmplare — cu Scheianu. La început Scheianu era unul din elevii care ridicau multe probleme. Nu știu cum se făcea dar în drumul spre școală uita ținta către care plecase și se pomenea hoinărind pe străzi sau oprindu-se într-o sală de cinematograf. După cîteva convorbiri pe care le-am avut cu el a început să înțeleagă că trebuie să-și schimbe atitudinea. Într-un timp, în internat a mai apărut un băiețel, cu care Scheianu s-a împrietenit: Axintescu. În noul lui prieten Scheianu a recunoscut vechea lui înclinăție spre hoinăreală. O zi a rezistat tentației. Și încă una. Dar într-o dimineață ispita a fost prea mare. Mai ales că și-a amintit că nici nu prea își făcuse temele pentru ziua aceea. Astfel că în cele din urmă a căzut din nou în vechiul păcat. Am avut din nou o discuție cu el. De data aceasta erau doi. Dar eu m-am adresat numai lui.

— Se poate, Scheianu? Tu ai devenit un băiat conștiințios, cuminte. Cum de s-a întîmplat ca în loc să-l determini tu pe Axintescu să vină la școală, ai preferat să lipsești împreună cu el?

Acum discuția a durat mai mult. Dar din ziua aceea, vreme îndelungată, nu au mai absentat nici el, nici colegul lui. Îi observam zilnic venind împreună spre școală. O dată i-am văzut certîndu-se în colțul unei

Scheianu îl trăgea de mînă pe Axintescu spre școală în vreme ce acesta se împiedica în pași nehotărîți. Iar într-o bună dimineață Scheianu a venit la școală singur, cu lacrimile în ochi:

— Tovarășă dirigintă, am făcut tot ce am putut, dar n-am izbutit. Nu a vrut să vină și pace! Vă rog să vorbiți cu el. De cîteva zile nu ne mai înțelegem.

Era un insucces. Dar un insucces grăitor prin semnificația lui, prin mentalitatea pe care o dezvăluia. Un elev se cotea răspunzător pentru abaterea colegului său ca pentru propria lui vină.

Am relatat aici doar cîteva întîmplări dintre cele mai obișnuite. Sînt tot atîtea indicii asupra rezultatelor la care a dus munca educativă desfășurată de către profesoara Aurelia Cîrjeu — și tot atîtea dovezi ale faptului că viața de zi cu zi oferă nenumărate prilejuri în care se dezvoltă caracterul elevilor, etica lor, felul lor de a gândi. Pentru a le afla este neapărat necesar să descoperim semnificațiile majore ale faptelor mărunte, să avem perspicacitatea de a observa ceea ce este important în ceea ce este obișnuit.

Pentru a veni în ajutorul cadrelor didactice cu mai puțini ani de activitate în învățămînt, Secția de învățămînt a raionului Sighet a organizat recent un schimb de experiență între profesorii de limba romînă, istorie și geografie care predau la clasele V—VII.

Schimbu de experiență s-a desfășurat la Școala de 8 ani din Crăciunești, sub forma unor lecții deschise. Au participat profesori de specialitate din satele și comunele apropiate și de la cite-

Lecciile, expuse de cîteva profesori cu experiență, au contribuit, prin desfășurarea lor, la popularizarea unor bune metode și procedee de predare. Discuțiile purtate de profesori, precum și concluziile trase de metoștii de specialitate, au ajutat la orientarea metodică a profesorilor de limba romînă, istorie și geografie.

Rezultatele schimbului de experiență se constată acum în pregătirea mai sistematică a profesorilor pentru lecții, în utilizarea

în varietatea procedeelor metodice și în alegerea mai judicioasă a tipurilor de lecții.

Preocupîndu-se cu stăruință de îndrumarea metodică a cadrelor didactice, de popularizarea experienței înaintate, Secția de învățămînt din Sighet studiază acum posibilitatea de a găsi noi forme de activitate metodică, menite să ridice și mai mult calitatea procesului de învățămînt.

ION BUZATU

La științele naturale

CUM TREZIM INTERESUL PENTRU STUDIU

A scoate la iveală, a dezvoltă neîncetat tot ce este interesant în științele ale căror taine le dezlegăm zi de zi în fața elevilor — iată una din căile cele mai însemnate prin care orice disciplină școlară poate deveni tot mai îndrăgită, tot mai bine înțeleasă de ei.

A căuta frumosul...

Auți adeseori pe cite un elev:

— Nu pot lua note mai bune la matematică, deoarece nu-mi place această disciplină. Lecțiile mi le pregătesc cu eforturi mari de voință. Nu-mi place matematica, fiindcă nu-i frumoasă.

Alți copii își pot spune același lucru despre istorie sau geografie, despre fizică sau geologie.

Desigur, un obiect poate să nu fie „frumos” pentru un școlar din foarte multe motive: elevul nu și-a învățat câteva lecții, nu a înțeles câteva chestiuni și nici nu s-a pus la punct cu ele, iar lacunele astfel provocate în cunoștințele lui îi produc la tot pasul greutatea, îi fac foarte anevoioasă și deci nepăcură înaintarea în materie. Alteori însuși profesorul, când este prea distant, nerros ori exagerat de exigent, îl îndepărtează pe copil de obiectul predat.

— Să înveți, de pildă, despre segmentele proporționale — spunea deunăzi un elev din clasa a IX-a — sau despre permutări, aranjamente și combinații, să înveți despre pulverizator sau despre injectorul de păcură... Ce poți găsi frumos în toate acestea? Pe câtă vreme, să înveți despre „O samă de curinte” sau despre „Pseudokineticos”, despre „Luca-fărul” sau „Nicoară Potcoavă”, despre „Setea” sau „Bărgan”.

În adevăr, există lucruri care atrag luarea aminte din capul locului, care și se impun prin frumusețea lor imediat ce ai luat cunoștință de ele. Există altele a căror frumusețe și se dezvoltă numai după ce le-ai observat mai bine — în cazul elevului, după ce a fost condus de profesor să descopere aceste frumuseți. Nu există obiect de învățămînt „urât”. Există numai obiect de învățămînt pe care profesorul nu a știut sau nu s-a preocupat să-l facă cunoscut elevului în toată frumusețea lui.

Este adevărat. E greu să surprinzi la prima vedere frumusețea sistemelor de ecuații, așa încît studiul lor să te atragă. Dar dacă profesorul știe să le dezvoltă

frumusețea, dacă le leagă de utilitatea pe care o au în rezolvarea celor mai diverse probleme ridicate de viață, dacă profesorul se preocupă să dezvolte dorința celor mici de a învinge toate barierele ridicate de numeroasele calcule ce se impun în rezolvarea problemelor și exercițiilor, de a găsi căile cele mai simple și mai „elegante” pentru soluționarea oricăror probleme, dacă știe să folosească în interesul studiului momentele de mare satisfacție pe care le trăiește școlarul când „a învins”, când „a dat de capăt” unei probleme complicate — atunci cit de frumoasă, de interesantă și de pasionantă poate deveni matematica!

Ce frumuseți poate dezvoltă profesorul dacă știe să arate elevilor cit de mare este puterea calculului cite înfăptuiri magnifice au fost posibile prin folosirea lor!

Sau iată, la chimie, o temă pentru mai multe lecții: Oxigenul. Programa prevede pentru aceasta, la clasa a VIII-a, lecții despre oxigenul din natură, despre compoziția aerului, despre modul de preparare a oxigenului în laborator, despre cataliză ș.a.m.d. Lecțiile ar putea fi destul de aride, puțin atrăgătoare, dacă profesorul nu va ști să se folosească de elemente care stîrnesc curiozitatea elevilor, care stimulează spiritul lor activ. Dar dacă îi va pune în situația să gîndească la consecințele pe care le-ar avea pentru viața animală și vegetală absența oxigenului, să descopere urmările pe care le are în natură reacția de oxidare etc. lecțiile vor fi gustate cu un interes deosebit.

A căuta frumosul în știința pe care ești chemat să o împărtășești, a-i ajuta pe copii să-l înțeleagă și să-l trăiască intens, este o îndatorire de seamă a pedagogului. O îndatorire care presupune înainte de toate ca tu, profesor, să-ți iubești disciplina pe care o predai, să o cunoști profund pentru că astfel, așa cum spunea Tolstoi, elevii vor prinde drag de tine și de știință.

A. C.

Pentru a dezvoltă interesul elevilor mei față de științele naturale, am căutat să-i atrag în observarea și cercetarea aientă a lucrurilor și fenomenelor din natură. În acest scop am folosit în lecțiile mele un variat material didactic luat din natură cit și o serie de experiențe interesante.

La lecții

Bunăoară, la lecția despre pășările picioare am folosit ca material didactic intuitiv barza și puiul său (impăiate în școală), planșe și atlasul zoologic, astfel încît elevii au putut constata singuri cum sînt adaptate ciocul, gîtul, picioarele și degetele acestor pășări la condițiile lor de viață. În ora următoare, cînd am verificat cunoștințele elevilor, am folosit de asemenea materialul didactic. Apoi, trecînd la lecția nouă, despre pășările agățătoare, am dat elevilor posibilitatea să observe și să cerceteze adaptarea la condițiile de viață a ciocănoarei peștițe și a celei verzi, precum și culburile naturale ale acestor pășări, pe care le avem în muzeu. Totodată, am făcut o comparație din acest punct de vedere între picioarele și agățătoare. Folosind de asemenea materialul didactic. Aceste procedee au trezit interes și în rîndurile elevilor mai slabi, ajutîndu-i să poată asimila mai lesne cunoștințele și să dea răspunsuri bune.

În general folosirea materialului didactic mă ajută să tin mereu treaz interesul elevilor pentru lecțiile de științe naturale.

La colțul naturii vii

Colțul naturii vii din clasă — îmi este și el de un real folos în ceea ce privește dezvoltarea spiritului de observație al elevilor, a interesului lor pentru știință.

Iată un exemplu. Repetînd o greșală existentă într-o ediție mai veche a manualului de zoologie, elevii au susținut că buhaiul de baltă este un animal ierbivor. L-am ținut într-un borcan cu apă și plante acvatice, dar nici nu s-a atins de plante. Elevii începuseră să se îndoiască de adevărul afirmației cînd într-o zi, unul din ei a adus la școală un brotăcel pentru a-l face „barometru”. L-am pus imediat chiar în vasul în care se afla buhaiul de baltă. Și în timp ce brotăcelul se legăna liniștit deasupra apei, iar elevii îi sorbeau cu ochii mișcările, buhaiul s-a repezit la el prinzîndu-l de picior. În clasă era mare animație. Cu greu a fost scos brotăcelul din „ghiarele dușmanului”. Am pus apoi în borcan, alături de buhai, niște rîme. Buhaiul a început imediat să se ospăteze cu lăcomie din ele în fața

copiilor, care s-au convins că buhaiul este un animal carnivora și nu ierbivor.

La colțul naturii vii am făcut fel de fel de experiențe asupra plantelor. Astfel, am ținut aici, timp de trei ani, o tufă de ardei care făcea fructe și în timpul iernii, datorită condițiilor care i s-au creat. Elevii și-au dat seama astfel că omul poate schimba natura viețuitoarelor schimbînd condițiile traiului acestora.

De asemenea, am încercat să realizăm prinderea butașilor de lămii. În acest scop am făcut fel de fel de încercări: am introdus unii butași în solul ghivecelor din clasă (cum se procedează de obicei); pe alții i-am pus în apă (cum se procedează la leandru). Alți butași au fost puși tot în sol, dar unora li s-au lăsat toate frunzele, alora numai frunzele de pe partea rămasă afuară, unii au fost acoperiți cu borcane, alții au rămas descoperiți ș.a.m.d. După doi ani de încercări, experiența noastră a reușit: butașii ținute sub borcane timp de 10-12 luni — din toamnă pînă în primăvară, cînd s-a ridicat borcanul — au început să crească liber. Prin urmare, am reușit să înmulțim lămii renunțînd la metoda obișnuită: a semăna, a aștepta să răsără, să crească, pentru ca apoi să-l altoim. Butășirea a dat mult mai devreme lămii dezvoltate și gata altoiți.

În natură

Ca și la colțul naturii vii, în grădina școlii, din care m-am străduit să fac o adevărată „carte vie” am efectuat numeroase experiențe în afara lucrărilor obișnuite, cum ar fi: însămînțările comparative în diferite faze etc. Mare interes a stîrnit în rîndurile elevilor bunăoară, faptul că în urma încercărilor de diferite altoiri, roșiile s-au prins pe carțof și au fructificat. Copiii au putut vedea în pămînt tuberculii de carțof, iar pe vrej fructe de roșii. Și mai mari satisfacții au avut micii mei naturaliști atunci cînd ne-a reușit altoirea florii soarelui cu napi (*Helianthus tuberosus*). Cu cită curiozitate și interes au urmărit ei, ca niște adevărați cercetători, să vadă cum crește și se dezvoltă opera lor după operația de altoire. Prima bucurie au avut-o atunci cînd au constat prinderea altoiului pe floarea soarelui. Mai tîrziu bucuria lor a sporit pe măsură ce creștea și se dezvoltă planta, cînd au văzut capitulele de floarea soarelui înflorite, iar tuberculii de napi dezvoltate și ei normal în pămînt.

La fel au fost urmărite de elevi polenizarea suplimentară a porumbului și hibridarea acestuia. O deosebită curiozitate a stîrnit experiența prin care

s-a împiedicat polenizarea și fecundarea știulețelor prin legarea pânșurilor la virf, astfel încît stilurile și stigmatetele să nu poată ieși afară.

În urma încercărilor micuștice noi am reușit să forțăm smeurul să rodească înzecit, în urma ciupirii drajonilor în toul creșterii. Aceștia s-au ramificat foarte mult și au avut nevoie de proptele chiar înainte de a rodi. Ciupind drajonii mai de timpuriu, elevii au observat că ei dau roade de două ori: primul rod, prin septembrie — al doilea în vara următoare. Apoi au constatat că rodirea de două ori se poate realiza și atunci cînd drajonii rodesc vara, dacă după recoltare se retează lăstarii roditori. Al doilea rod este dat, în acest caz, tot prin septembrie, octombrie.

În urma acestor încercări elevii au învățat multe, au prins pentru cercetare și și-au întărit convingerea că omul poate supune și transforma natura spre folosul său.

Colecționarea și confecționarea materialului didactic

Și activitatea desfășurată de elevi pentru colecționarea și confecționarea materialului didactic a contribuit mult la dezvoltarea spiritului lor de cercetare științifică, a interesului pentru observarea și cunoașterea vieții plantelor și animalelor.

Împreună cu elevii au fost confecționate pentru școală insectare, ierbare, sămînțare, felurite planșe. Disecțiile pe care le efectuează, ca și împăierea sau conservarea în formol a diverselor viețuitoare îi pun pe copii în situația de a le cunoaște foarte amănunțit, le deschid orizontul cercetărilor științifice, îi fac să îndrăgească mai mult științele naturii. Acum, de cite ori găsesc o piatră „frumoasă”, o plantă sau o insectă mai deosebită, un animal sălbatic, le aduc la școală.

Aș vrea să mai menționez și faptul că în același scop al dezvoltării dragostei și interesului pentru obiectul pe care îl predau, al consolidării cunoștințelor din acest domeniu m-am folosit și de mici ghicitori referitoare la viața plantelor și animalelor pe care le-am dat elevilor spre dezlegare. Mai mult le-am cerut ca, bazîndu-se pe cunoștințele lor despre plante și animale să alcătuiască ei înșiși asemenea ghicitori.

Interesul crește zi de zi

Ca dovadă a interesului pentru științele naturii, elevii se ocupă de îmbogățirea colțului naturii vii, a muzeului, fac ei înșiși experiențe în afară de școală.

Colțul naturii vii din clasă, se îmbogățea în anii trecuți la intervenția mea. Acum elevii execută singuri toate operațiile necesare, iar eu intervin doar cînd și cînd. Mereu am bucuria să constat că elevii aduc tot ce găsesc interesant pentru muzeul școlii. Nu de mult un elev ne-a adus de pildă doi pîrși, altul o șopîrlă, altul un șoarece (ca să-l ținem în borcan și să calculăm ce pagube face în grăunțe). Ceea ce rar se poate vedea: un elev ne-a adus un rac din apele riului Bega, care purta între picioarele abdominale o multime de ouă.

Chiar și foștii elevi ai școlii ne trimit, de acolo de unde lucrează, fel de fel de materiale.

Experiențele de altoiri au ieșit acum din cadrul școlii. Mulți elevi au altoit pomi sălbatici nu numai în grădina părintească, ci și prin păduri și nu s-au mulțumit să repete altoirile efectuate în școală, ci au trecut și la altele: altoirea lupinului, a fasolei pe napi, a pepenului pe dovleac, a trandafirului pe păr etc.

Toate acestea sînt mărturii grăitoare ale interesului lor crescînd pentru studiul științelor naturii, pentru însușirea temeinică a cunoștințelor și deprinderilor la acest obiect.

Prof. ION ENĂȘESCU
Școala de 8 ani din comuna
Curtea, raionul Făget

Lecție de agricultură la Școala de 8 ani nr. 9 din Otopeni

Analizînd lucrările scrise

Lucrările de limba romină ale absolvenților clasei a VII-a din școlile unui întreg raion oglindesc fidel gradul în care ei și-au însușit volumul de cunoștințe și și-au format deprinderile cerute de programele școlare. Iată de ce analiza acestor lucrări de profesorii posibilitatea să cunoască rezultatele muncii lor cu elevii și, în funcție de acestea, să-și orienteze mai just activitatea viitoare.

'Analiza lucrărilor de limba romină ale absolvenților clasei a VII-a din școlile raionului Hațeg relevă fapte comune tuturor școlilor din raion — și celei din Petrosul și celei din Bretea Romină, și celei din Demșuș și celei din Totești, și celei din Berthelot ca și celor din Hațeg. Ce ne spun aceste lucrări ?

Un fapt pozitiv, rezultat al străcâniei profesorilor de limba romină, este acela că elevii știu să lege conținutul operelor literare studiate de ei de problemele pe care le ridică viața, de construirea socialismului, înțeleg că opera literară oglindește crimpele, aspecte variate de viață, care au caracteristica unor adevăruri obiective. Vorbind despre transformarea socialistă a agriculturii oglindită în proză și poezie, elevii au făcut legătura cu hotărârile partidului și guvernului în această problemă, au dovedit cunoașterea evoluției acestui proces, a necesității și însemnătății lui. Mulți elevi au căutat dovezi pentru a întări o anumită idee formulată de ei, au făcut legături firești între o operă și alta, au orinduit materialul sistematic și s-au bizuit nu numai pe ceea ce au studiat în cadrul lecțiilor, ci și pe materialul suplimentar, rod al lecturilor din timpul liber.

Toate acestea sînt desigur, elemente pozitive. Nu sînt însă îndeajuns de multe pentru a ne putea declara mulțumiți, cu atît mai mult cu cît analiza pune în lumină și o serie de lacune în pregătirea elevilor. Care sînt aceste lacune ?

Trebuie să subliniem mai întîi faptul că destul de mulți elevi nu știu cum să-și proporționeze materialul în cadrul lucrării. Unii au făcut introduceri mult prea mari, pierzînd din vedere problema care urma a fi dezbătută, analizată. Au fost de exemplu unii elevi de la Hațeg care au început lucrarea despre transformarea socialistă a agriculturii cu... reforma lui Cuza din 1864. În schimb, elevii de la Berthelot au căzut în cealaltă extremă, intrînd foarte abrupt în subiect. Buneoară, o elevă din această comună și-a început lucrarea astfel : „În opera literară „Desfășurarea” Marin Preda descrie munca țărănilor din satul Udupu, cîmpia Bărăganului”.

Puțini elevi, doar cîțiva de la Hațeg s-au îngrijit ca lucrările să aibă și o încheiere. Dar și această a fost adesea săracă, reducîndu-se la o propoziție, două.

Nefiind obișnuți să proporționeze just elementele unei lucrări, o serie de elevi s-au pierdut în digresiuni, uitînd complet de subiect, de tema pe care trebuiau s-o urmărească. Este de observat că digresiunile s-au întîlnit mai ales la elevii care nu aveau decît vagi cunoștințe privind operele literare analizate în clasele V—VII.

Se constată de asemenea că unii elevi nu au deprinderea de a prezenta materialul în mod sistematic, pe baza unui anumit criteriu, a unui anumit fir logic și de a-l înmănușia într-un tot organic și unitar. În cazul dat — lucrarea despre oglinirea în literatură a transformării socialiste a agriculturii — ei nu au putut să facă lucrul acesta fiindcă n-au fost ajutați să sesizeze aspectele esențiale. Din această cauză unele lucrări s-au mărginit doar la caracterizarea personajelor sau la redarea, mai mult sau mai puțin dezvoltată, a subiectului operei pe care ar fi trebuit s-o analizeze.

O serie de elevi nu și-au format încă deprinderea de a lucra după un plan în prealabil stabilit, de a argumenta o anumită idee, de a veni cu dovezi în sprijinirea unei afirmații. Ei nu sînt obișnuți să vadă elementul comun din mai multe șiruri de fapte, să descopere legături între materialul diferit și complex pe care-l oferă lecturile literare studiate în clasele V—VII. Ai impresia că nu fac altceva decît repetă ceea ce le-a spus profesorul în clasă în cadrul fiecărei lecții în parte.

Se vădesc de asemenea la unii din absolvenții școlilor de șapte ani lipsa de claritate și corectitudine în exprimare, formularea greoaie și confuză.

Uneori, din cauza îngrămădirii unor idei diferite înăuntru a celeiași propoziții și a lipsei de grijă pentru exprimarea corectă, rezultă bizarerul de felul celor următoare : „Singurul om care se convinge că singura cale de ieșire din mizerie este Ilie Barbu, care luptă pentru construirea G.A.C. din care cauză e rănit de chiaburi” sau „Acest conținut plin de farmec al operelor care oglindec transformarea socialistă a agriculturii se leagă direct de transformarea socialistă a agriculturii în țara noastră”.

Greșelile din exemplele de mai sus se datoresc în mare parte faptului că elevii nu au deprinderea de a gîndi, de a se autocontrola.

Neglijențelor de ordin stilistic li se adaugă uneori cele de ordin fonetic. O serie de elevi nu sesizează diftongul oa — urmare a faptului că în primele clase ale școlii elementare nu s-a stăruit asupra analizei fonetice. De exemplu, un elev scrie : „Cu **tole** omenii trebuiau să stea flămînzii”. Alți elevi nu marchează în scris pe i semivocalic nici în interiorul cuvintelor (scriu **find**, **cuvință**, **știință** etc.), nici la sfîrșitul cuvintului, unde reprezintă terminația persoanelor verbelor la imperativ sau perfectul simplu (scriu : **să fi**, **eu veni** etc.).

Unii elevi omit articolul enclitic la pluralul substantivelor de genul masculin în nominativ și acuzativ, sau greșesc în scrierea substantivelor feminine la genitiv și dativ singular, folosind incorect forma în — ei sau cea în — ii. Alții nu disting pronumele de verb în combinațiile în care se folosesc formele scurte ale pronumelui personal, sau verbul auxiliar de participiu verbalului de conjugat. Se întîlnesc greșeli și în scrierea cuvintelor compuse, a locuțiunilor prepoziționale și conjunctive. Astfel, unii elevi scriu : **deajungul**, **deasemenea**, **dela**, **de accia** etc. Am întîlnit într-o serie de lucrări folosirea supărătoare a conjuncției căci („Marin Preda ne spune căci țărăni...” sau a adverbului relativ cum.

Insușirea necorespunzătoare a cunoștințelor de gramatică de către unii elevi este subliniată în lucrări și de felul în care s-au descurcat elevii în analiza frazei date. Unii din ei n-au putut despărți fraza în propoziții, alții n-au putut face distincția între propozițiile principale și cele secundare, au confundat pronumele cu adjectivul provenit din pronume, n-au recunoscut diatezele verbelor, au confundat modurile și timpurile, n-au recunoscut cazurile substantivului, funcțiile lui în propoziție.

În sfîrșit, mai trebuie remarcat faptul că destul de mulți elevi scriu necaligrafic, neestetice, și mai mult, că din cauza grabei unii omit litere din interiorul cuvintelor, iar alții lasă cuvintele neterminate, așa încît trebuie să ghicești ce au vrut să spună.

Toate acestea ne impun nouă, profesorilor, să ne ocupăm mai îndeaproape, în munca din acest

an școlar, de buna pregătire a elevilor la limba romină.

Este necesar astfel să-i ajutăm să pătrundă esențialul dintr-o operă literară, așa încît cunoștințele pe care și le însușesc să nu aibă caracterul unui material așezat în compartimente fără legătură, ci să poată fi privite din mai multe puncte de vedere și, ca atare, utilizate în sinteze mai largi, generalizatoare. Se impune ca periodic să-i ajutăm pe elevi să-și formeze un tablou de ansamblu asupra materiei parcurse, periodic să organizăm lecții de sinteză, urmate de teme care să le creeze deprinderea de a sintetiza, de a desprinde elementele esențiale, comune unui șir întreg de opere literare.

Totodată se cuvine să-i îndrumăm mai atent pe elevi în ceea ce privește proporționarea materialului unei expuneri, să-i învățăm să întocmească planuri în care să se distingă ușor ce este principal și ce este secundar, să-și orinduiască ideile, materialul după un fir logic călăuzitor, să evite lunecarea spre asociații întâmplătoare, spre digresiuni. De sigur că în acest scop va trebui înlăturată subestimarea lecțiilor de compunere, vădită în anii trecuți.

Mai multă grijă se cere să acordăm și preocupărilor de ordin stilistic, obișnuindu-i pe elevi să dea atenția cuvenită îmbinării cuvintelor în propoziții și a propozițiilor în frază, să vadă locul pe care trebuie să-l ocupe fiecare cuvînt, astfel încît să permită comunicarea cît mai adecvată a ideilor și sentimentelor, înlăturîndu-se confuziile, nonsensurile. Rezultă de aici și necesitatea de a corecta mai des lucrările elevilor — de a le corecta și din punct de vedere stilistic — de a organiza exerciții care să-i obișnuiască cu grijă față de exprimarea corectă. Este bine să-i învățăm la început pe elevi să folosească cu precădere propoziția de formă cît mai simplă și fraza alcătuită din coordonate, deoarece subordonațele, îndeosebi cele atributive, sînt mai pretențioase și dau loc adesea la confuzii. În aceeași ordine de idei se impune și grijă de a-i obișnuși să situeze subiectul cît mai aproape de predicat, deoarece altfel pot ajunge lesne la greșeli grave de acord.

O deosebită atenție se cuvine să arătăm însușirii regulilor ortografice. Cine nu știe gramatică nu poate să scrie corect. De aceea se impune să stăruim permanent asupra lecțiilor de gramatică și să nu uităm nici un moment că acestea trebuie să aibă un caracter aplicativ.

În sfîrșit, va fi nevoie să ne ocupăm și de aspectul caligrafic al scrierii elevilor.

Perseverența, pricepera, exigența față de elevi și față de sine, continua urmărire a exprimării corecte orale și în scris, atenția sporită pentru exercițiile de ortografie și de compunere sînt cei care pot îmbunătăți pregătirea absolvenților clasei a VII-a atît în ceea ce privește cunoștințele și deprinderile cerute de programa de limba romină, cît și în ceea ce privește cunoștințele cerute de programele celorlalte obiecte de învățămînt.

Prof. I. DUICA
Hațeg

Deslușind tainele abecedarului

În liniștea bibliotecii

PUNCTE DE VEDERE

În ce clasă trebuie studiată teoria literaturii ?

Problema, după părerea mea de o extremă importanță, a locului studierii teoriei literaturii în școala medie, problemă ridicată în articolul semnat de tov. Mircea Brătucu în nr. 680 al „Gazetei Învățămîntului” — se discută larg în cercurile profesorilor de specialitate. În ceea ce mă privește, cîntărind toate argumentele : și argumentele celor care au așezat, în bloc, cunoștințele de teorie literară în programa clasei a VIII-a, și argumentele celor care îi hărăzesc locul, tot în bloc, la sfîrșitul parcurgerii istoriei literaturii, nu mă pot asocia nici cu unii, nici cu alții.

Pentru a fi înțeles mai bine, voi recurge la o analogie. Cred că nu există un studiu mai fără sens ca studiul gramaticii luat ca scop în sine, despre care și Ion Creangă spunea că este un „cumplit mijloc de timpenie”. Gramatica își are rostul numai ca mijloc de a-i învăța pe elevi (pe oameni) să scrie și să se exprime corect. Același lucru e valabil și pentru noțiunile de teorie a literaturii. Ele nu trebuie să constituie un scop în sine (ceea ce au arătat și pînă acum toți cei care s-au preocupat de această problemă), ci un mijloc de a înțelege minunatele creații ale poporului, operele scriitorilor. Dacă gramatica nu trebuie ruptă de viață, ci legată de vorbirea și scrierea corectă, la fel stau lucrurile și cu teoria literaturii : locul ei este lingă operele literare a căror înțelegere este legată de cunoașterea acestei teorii.

De ce să umplem un an întreg (fie în clasa a VIII-a, fie în ul-

tima clasă a școlii medii) cu studiul teoriei literaturii, pentru a cărei înțelegere încercăm programa cu unele opere literare la care am putea renunța dacă am presăra noțiunile respective de-a lungul anilor în care se studiază istoria literaturii ? De ce n-am realiza și aici un învățămînt concentric ?

Cred că e mult mai bine să presărăm noțiunile de teorie literară la locul potrivit, paralel cu studierea operelor din diferitele perioade ale istoriei literaturii. În felul acesta s-ar termina predarea literaturii romine în penultima clasă, iar în ultima clasă s-ar putea ocupa, măcar o parte din anul școlar, cu o adevărată pregătire pentru examenul de maturitate — o temeinică recapitulare a cunoștințelor înșușite, multiple exerciții pentru formarea unui stil propriu în exprimarea elevilor etc.

Cît privește volumul de cunoștințe de teorie a literaturii cerute unui elev prin actuala programă, el mi se pare exagerat. Sînt lecții în care profesorii de literatura romină trebuie să predea două, trei sau chiar cinci opere într-o singură oră. De aceea, cred că e nevoie să se revadă și programa la acest obiect în lumina dictonului : „non multa, sed multum”.

Prof. DIONISIE DANCA
București

Simpozion în legătură cu problema definițiilor în gramatică

Societatea de științe istorice și filologice, filiala București, secția de limbă, anunță simpozionul „Problema definițiilor în gramatică”.

Simpozionul va fi prezidat de acad. Alex. Graur. Vor lua cuvînt : lector univ. Henry Wald, prof. Ioan Popescu și cercet. științific Mioara Avram.

Simpozionul va avea loc vineri 23 noiembrie a. c., orele 19, în sala de comunicări a Muzeului de istorie a orașului București, b-dul 1848, nr. 2. Intrarea liberă.

Spectacole noi la „Tândărică”

„Alfabet împărat”

Poate mai mult decât oricare piesă din repertoriul teatrului „Tândărică”, piesa soților Lamek „Alfabet împărat” se adresează unei categorii de spectatori precis delimitată ca vîrstă. Spunem aceasta de la început pentru că în ultimul timp teatrul a montat îndobîtse piese care pot fi urmărite cu același interes începînd de la preșcolari și pînă la adulți, învățămintele trase din ele fiind valabile deopotrivă pentru toți. De data aceasta, pășanile lui Tândărică atrag atenția celor care învață pentru prima dată să scrie. Lor li se adresează piesa, arătîndu-le că atunci cînd aștern pe hîrtie cuvinte și propoziții nu trebuie să neglijezi nimic din cele învățate — nici un punct, nici o virgulă, nici căciula peste „ă” sau codita lui „ș”. Altfel risti să nu fii înțeles, așa cum Tândărică, autointitulat „Alfabet împărat” și nesocotind regulile de punctuație și ortografie a căzut victima propriilor sale greșeli.

Spectacolul, așa cum este tradus și adaptat în românește (de Nicolae Ponovici) și pus în scenă (de regizorul Ștefan Lenkisch) s-a dovedit a fi foarte instructiv pentru cei mici. Colectivul de realizatori a făcut, bine înțeles cu mijloacele specifice genului, ceea ce face învățătorul în fiecare zi în clasă atunci cînd îi învață pe copii alfabetul, cînd îi învață să scrie primele litere, primele silabe, primele cuvinte. Există, de pildă, în piesă o scenă în care generalul Riegl, pregătind defilarea în fața împăratului, își aranjează ostasii — literele alfabetului — în diferite formații. Evident, se alcătuesc cuvinte. Spectatorii sînt îndemnați să le citească cu glas tare. Ei vezi citind în fotoliile teatrului la fel cum fac la școală în băncile din clasele lor. Și le citești pe fețe bucuria că știu să descifreze cele scrise, că „au prins” o greșeală cauzată de neglijența unui punct, a unei codițe sau căciuli. Fără îndoială că „lecția” învățată astfel nu va fi uitată ușor.

Am remarcat la spectacolul cu „Alfabet împărat” ușurința și naturalitatea cu care s-a făcut acel contact direct între scenă și sală — procedeu des întâlnit în spectacolele pentru copii, atît în teatrul de păpuși cît și în cel cu actori și care este merit să păstreze atenția spectatorilor, să le solicite imaginația. Să fi fost altfel, unele lungimi și unele repetări ale piesei ar fi plictisit publicul. Interpretarea a făcut însă să treacă neobservate unele lipsuri ale textului.

În concluzie, un spectacol meritoriu, care trebuie recomandat

îndeosebi elevilor din primele clase sau chiar vizionat în colectiv și discutat apoi cu ei.

„Cartea cu Apolodor”

Cu mult timp înainte de a avea loc premiera la București, Apolodor, micul pinguin — tenor, era cunoscut deja peste hotare. La Varșovia, la Praga, ziarele elogiau această frumoasă realizare a teatrului „Tândărică”. De la prima confruntare internațională, „Cartea cu Apolodor” de Gelu Naum, în regia artistei emerite Margareta Niculescu, avea să aducă și să prezinte publicului român, în seara premierii, diploma care atestă primul loc ocupat în cadrul Festivalului internațional al teatrelor de păpuși și marionete de la Varșovia — 1962. Este, după cum am văzut și noi, o bine meritată răsplătă a măiestriei, talentului și virtuozității. Cuvinte de laudă pentru toți cei care au participat la reușita spectacolului: regia, creatorii păpușilor, minuatorii, vocile, tehnicienii.

Adresîndu-se copiilor și adulților „Cartea cu Apolodor” ueză în mai mare măsură simbolurile, decorul modern. Nu este desigur rău, căci piesa este privită cu deosebit interes de către elevii din clasele mai mari, de către adulți, dar și înțeleasă pe deplin de cei mici.

Ne devine drag acest pinguin mic — Apolodor — care porneste într-o îndelungată călătorie de la Polul Nord la Polul Sud, străbătînd continental american, fiind obiectul unor întâmplări neașteptate. Satira autorului biceșie tăios practicile gangsteresti, farsa electorală, pseudoștiința burgheză etc. Se ride, se ride copios — și asta este bine.

Deosebit de firesc este tratată în piesă ideea luptei pentru pace, pentru dezarmare. Apolodor lucrează la un moment dat ca marțoz pe un vapor care transportă susan. Dar iată! descoperind că în lăzi sînt arme. Pus în fața acestei situații el reacționează prompt: aruncă armele în ocean. Conținutul — bogat în idei — este bine slujit de o formă frumoasă, cu un vers simplu și curgător. Un tot bine încheșat, care merită din plin aplauze.

★

„Alfabet împărat” și „Cartea cu Apolodor” sînt la teatrul „Tândărică” primele premiere ale noii stagiuni, dar nu și ultimele. Pe lângă aceste două piese și pe lângă altele mai vechi, care s-au bucurat și se bucură de succes în fața publicului — piese prezentate atît în cele două săli ale teatrului cît și în școli — colectivul teatrului pregătește și alte premiere.

Așteptăm cu nerăbdare noile spectacole, pentru că teatrul „Tândărică” ne-a obișnuit cu lucruri bune.

IONEL VLADIMIR

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Revista NATURA seria Biologie, nr. 5
septembrie — octombrie 1962

La rubrica Studii și Note, nr. 5 al revistei Natura publică articolele: Unele probleme de biologie legate de zborul omului în Cosmos, de N. Sălăgeanu. Unele probleme ale eredității de O. Munteanu. Grăbirea coacerii fructelor, de O. Boldor, Rolul enzimelor în metabolismul corpurilor vii, de C. A. Picoș și Lacerta practica din școala sătească de 8 ani, de O. Anghel, Tr. Beciu, Arăturile adînci de Gh. Bu-

doi, Incurcușările — mijloc de îmbunătățire a raselor noastre de taurine de A. Roșu, Dăunătorii produselor vegetale din depozite și magazii de Em. Romășcu, Cunoașterea calității semînțelor plantelor agricole de M. Raianu, și Gunoii de grajd. Pregătirea și folosirea lui ca îngrășămînt de D. Costache.

Articolele Unele aspecte ale educației ateist-științifice prin predarea Șt. naturale de Tr. Trețiu și Munca tinerilor naturalisti pe terenul experimental de N. Nicolescu sînt publicate la rubrica Metodica și Lucrări practice.

Revista cuprinde de asemenea rubricile Recenzii, Noutăți, Documentare, Calendar și Din Activitatea S.S.N.G.

Semnele melodiioase de pe portativ

LĂMURIRI

Este indicat să dăm elevul afară de la lecție?

„Această întrebare ne-au pus-o cîțiva profesori din raioanele Aleșd și Tirgu Neamț.

Desigur, nu este deloc recomandabil să recurgem la o astfel de sancțiune, în primul rînd pentru motivul lesne de înțeles că îl punem pe elevul respectiv în situația să piardă din lecție. Apoi măsura aceasta ne pune într-o lumină proastă în fața copiilor, care vor înțelege că, neputîndu-ne face ascultăți, am recurs la o soluție extremă și... oricum, mai comodă.

Profesorul trebuie să vină atît de bine pregătit la oră încît să țină lecții vii, interesante, care să-i captiveze pe copii, să-și desfășoare în așa fel munca instructiv-educativă încît să se facă ascultat în ore ca și în orice împrejurare.

Totuși, vor spune pe bună dreptate unii, nu lucrăm întotdeauna în condiții ideale din acest punct de vedere. Munca educativă din școală cunoaște progrese, dar nu întotdeauna chiar atît de mari încît pînă și cei mai neascultători copii să devină modele de comportare. Atunci, dacă un elev este deosebit de nedisciplinat, dacă îi tulbură mereu pe colegii lui, să ratăm întreaga oră, să punem o clasă întreagă în situația de

a pierde o bună parte din lecție pentru un singur elev? Fie-rea că nu. În asemenea cazuri, după ce am folosit cu atenție toate metodele care de cele mai multe ori se dovedesc eficiente (se pun din cînd în cînd întrebări elevilor neatentați, li se face observație, li se dă să îndeplinească o însărcinare în cadrul orei etc. — toate în strînsă împletire cu o muncă educativă individuală în afara lecțiilor), se poate recurge și la această pedeapsă.

Dar ea nu trebuie să fie utilizată decât foarte rar în sistemul de lucru al profesorului. Nu numai pentru cele arătate la început, dar și pentru că adesea poate avea efecte contrare celor așteptate: elevii mai puțin puși pe treabă vor turbura special ora ca să fie scoși afară din clasă, ei simțindu-se mult mai la largul lor în curte, la joacă, decât la lecție.

În cazurile rare cînd folosim această pedeapsă este necesar să avem grijă ca elevul care a fost scos afară din clasă să se pună la curent cu temele ce s-au dat pentru acasă, cu lecția pe care o au de învățat, iar în ora viitoare să controlăm dacă și-a îndeplinit toate îndatoririle.

Cum trebuie să îndrepte directorul greșelile profesorului?

Unul din cititorii care ne-au pus prima întrebare s-a referit în scrisoarea lui și la aceasta din urmă.

Nu este de dorit, dar se întîmplă ca profesorii să greșească în măsurile pe care le iau, în felul în care procedează cu elevii. Mai sînt și din aceia — puțini la număr — care uneori greșesc chiar în predarea obiectului lor.

Cînd directorul constată asemenea erori, el nu trebuie să le repare în fața clasei. În cazul de mai sus, el nu are voie să trimită din nou la lecție pe un elev care a fost dat afară din clasă de către profesor, chiar dacă profesorul a făcut acest lucru cu prea multă ușurință. De asemenea, directorul nu are voie să intervină în lecție pentru a-l corecta pe profesor. Nu este indicat nici chiar să inter-

vină cu întrebări puse clasei, pentru a-l ajuta pe profesor să obțină răspunsul pe care se căzuște singur să-l obțină de la școlari. Astfel de procedee știrbesc prestigiul profesorului în ochii colectivului de elevi, slăbesc încrederea copiilor în acela care trebuie să fie pentru ei omul cel mai perfect, cel mai bine pregătit dintre toți.

Totuși, directorul nu poate să treacă cu vederea peste neajunsurile constatate în munca învățătorilor și profesorilor. În discuții individuale, după lecții, conducătorul școlii este dator să-și arate obiectivul, să-i spună profesorului cu ce a greșit, ce are de făcut, cum să procedeze, astfel încît erorile să fie reparate, cu tact, de profesorul însuși.

ANA COSMIN

Cerințele armoniei

Profesorului Manole I. Petre din comuna Goranu, raionul Rm. Vilcea, i s-au repartizat la începutul anului 4 ore de romină, 10 ore de istorie și o oră de educație cetățenească. Fiind absolvent al Facultății de filologie, secția română-istorie, profesorul s-a declarat mulțumit de repartiție și a pornit să-și alcătuiască planurile de muncă.

După o săptămîină însă, secția de învățămînt trimite o nouă repartiție a orelor care „deposedează” pe director de orelle de caligrafie în favoarea profesorului de geografie, dîndu-i în schimb cele două ore de istorie și una de educație cetățenească atribuite anterior profesorului Manole, căruia îi oferă în schimb trei ore de muzică.

Pe hîrtie problemele s-au rezolvat minunat. Numai munca școlii a avut de suferit. Căci noul profesor de muzică, Manole I. Petre, este... aion.

Ce-ar fi dacă secția de învățămînt a raionului Rm. Vilcea ar asista la o oră de muzică predată de tovarășul Manole? Poate că atunci ar înțelege mai bine cerințele „armoniei”.

Poșta redacției

Steliana Pangrațiu, Craiova

Obligația de predare a fost stabilită prin instrucțiunile ministrului din 1959, pentru fiecare obiect în parte. Instructorii de practică care predau orelle de lucrări practice au obligația de a predă 24-30 ore săptămînal. Obținerea calificării pentru predarea unor obiecte (chiar și în cazul obiectului predat) nu modifică cu nimic obligația de predare.

Voicu C. Beale, comuna Icoana, raionul Slatina.

Personalul didactic care urmează în prezent cursurile fără frecvență la instituțiile de învățămînt superior ce pregătesc cadre didactice se încadrează după promovarea anului III ca profesori de categoria a II-a, cu obligația de a-și termina studiile.

În ceea ce privește grupa de vechime, deoarece sînteți în curs de calificare nu puteți fi trecut într-o grupă superioară de vechime la împlinirea stagiului decât după terminarea studiilor și obținerea gradului definitiv. Dacă în prezent aveți 6 ani vechime, rezultă că la data de 1 august 1959 vă aflați încadrat la grupa O-3 ani. Urmează să treceti la grupa 5-10 ani după obținerea gradului definitiv.

Dumitru Cojocar, Botoșani

La școlile tehnice, obligația didactică anuală este de 630 ore de predare. Orelle care depășesc această obligație constituie cumul de funcțiuni și se retribue pînă la maximum a jumătate de normă, cu respectarea prevederilor H.C.M. nr. 1434/1960.

Maria Rotaru, Comuna Lunca Mureș, raionul Aiud

Deoarece încadrarea dv. la grîdînița de copii la data de 1 martie 1961 s-a făcut fără să fi obținut aprobarea de transfer din partea Regiunii Mureș Autonomă Maghiară, drepturile de concediu de odihnă (care se acordă educatoarelor în timpul lunilor decembrie—ianuarie) vi se calculează în raport cu numărul lunilor lucrute, socotindu-se cîte patru zile pentru o lună efectiv lucrată. Pentru perioada de timp rămasă pînă la 1 septembrie 1962, retribuirea este posibilă numai în cazul cînd contractul de muncă nu a fost desfăcut la sfîrșitul anului școlar și numai dacă ați desfășurat o activitate în cadrul unității unde ați fost încadrată.

Andrei Schmidt, Comuna Rucpea, Regiunea Brașov

Din situația relatată de dv. reiese că depășirea plafonului stabilit în Decretul nr. 285/1960 rezultă din sumele încasate la cumulul de funcțiuni, fapt pentru care nu puteți primi îndeplinirea de stat pentru copil. Depășirea plafonului și acordarea alocației este posibilă numai în cazul cînd diferența respectivă provine din majorarea salariului în funcția de bază, adică la salariul tarifar.

Pașe Tone, Ion Scărlătescu, Maria Poracu, Ecaterina Sindile, Rodu C. Mazilu, Ioan Pavel, Ștefan Leoveanu, Ioan Părnuță, Ion Dirvaru, Milica Purice, Damian Stănescu, Fl. Cojocar, Vintilă Tănăsescu, Nicolae Barlie, Toma Tofoțici, Sara Vereș, M. Zisu Moise N. Dragomir, Gavril M. Zisu, Stîr Gavril, Al. Alexandrescu, Mihai Plăsnicute, Adriana Vasiliu, Dinu N. David, Mariana Grigorescu, Grigore Popescu, Eva Peter, Mărioara Voicu, Lăzăr Ioniță, E. Vătăfu, P. Dumitrescu, Mircea Nanu, Ion N. Mihăilă, Traian Semencescu, Dumitru Vulnescu, C. Cojocă-roanu, Const. D. Rădulescu, Gherghina I. Dumitrel, Maria Merțic, Margareta Drăghini.

Informațiile pe care le cereți le puteți obține adresîndu-vă organelor locale de învățămînt.

De la corespondenți și cititori

Bogată activitate culturală

Colectiviștii din Gligorești, regiunea Cluj, se pot mândri cu echipa lor de teatru, cu întreaga activitate ce se desfășoară la căminul cultural al comunei. În fiecare seară are loc aici cel puțin o manifestare culturală. Serile de întrebări și răspunsuri legate de diferite probleme privind viața și munca în gospodărie, serile de calcul, jurnalele vorbite, montajele literar-muzicale, întâlnirile cu fruntașii în muncă, serile tematice atrag la cămin pe mei toți locuitorii satului. „Venim la cămin pentru că știm că în fiecare seară avem prilejul să învățăm cîte ceva într-adevăr folositor” — obișnuiesc să spună oamenii.

Învățătorii Liviu și Marina Raita, îndrumați de organizația de bază P.M.R., au izbutit să adune în activul obștesc al căminului pe cei mai vrednici dintre colectiviști, care participă activ la organizarea manifestărilor culturale în slujba întăriri continue a gospodăriei colective. Ajutați de învățători, mulți dintre colectiviști, ca Miron Mesaroș, Ion Mărgineanu și alții, pregătesc și tin pe scena căminului diferite conferințe. Alții iau cuvîntul la jurnalele vorbite pe care învățătorii le organizează cu regularitate. În ultima vreme s-a bucurat de pilă de un deosebit succes jurnalul intitulat „Pentru îndeplinirea și depășirea planului de perspectivă pe anul 1963 al gospodăriei noastre”, care a dat prilej colec-

tiviștilor să vorbească despre proiectele lor de viitor.

De curînd, artiștii amatori din Gligorești au prezentat la faza interregională a Festivalului de teatru „Ion Luca Caragiale” un spectacol cu piesa „Neamurile” de Teofil Bușecan, cu care au cîștigat meritate aplauze și elogii. Alături de ei au jucat în piesă și învățătorii Liviu și Marina Raita, neobosiți participanți la activitatea cultural-artistică.

— Care sînt planurile de viitor ale formației de teatru din comuna dumneavoastră? — am întrebă-o pe tovarășa învățătoare la sfîrșitul spectacolului

— Vom continua repetițiile. Vrem ca spectacolul nostru să fie și mai bun. În același timp, lucrăm la pregătirea unei noi premiere, cu piesa „Stupii cu pricina”. Va fi cel de-al 50-lea spectacol pus în scenă de formația noastră în cei 12 ani de neîntreruptă activitate.

Mai aveam de pus și alte întrebări. Dar membrii echipei de teatru din Gligorești aveau nevoie de instructoria lor. Trebuia să-i ajute la demachiat și, mai ales să discute cu fiecare despre felul cum își interpretase rolul. Așa că am amînat convorbirea noastră pe altădată.

— Cînd?
— Peste o lună, la București... La finala Festivalului!

TRAIAN LALESCU

La Casa pionierilor

Zilnic, Casa pionierilor din Cluj răsună de vroia pionierilor, veniți să-și petreacă timpul liber.

Să intrăm în această lume a copilăriei fericite și să pătrundem la întimplare într-una din numeroasele săli ale Casei. Ne vor impresiona în primul rînd ordinea și liniștea în care lucrează copiii. La cerul „minilor îndeminate”, în jurul unei mese pline de hîrtii colorate, copiii stau aplecați asupra florilor pe care le confecționează, căutînd să adune în ele toată bogăția de culori a naturii. Dar acesta nu este singurul cerc unde copiii au posibilitatea să-și dezvolte aptitudinile estetice, dragostea de frumos. Alături, la cerul de croit și broderie, peste 200 de fetițe lucrează cu atenție la diferite șervețele și fețe de masă. Profesora le urmărește cu grijă, cu dragoste, dîndu-le explicații clare.

Trecem în altă sală. Aplecați asupra clasorelor sau peste coliele albe, membrii cercului de filatelie desfășoară o activitate intensă. Pionierii din acest cerc au

mulți prieteni de vîrsta lor în școlile din țările socialiste, în școlile din Cuba, din Cipru etc. Ei au o corespondență regulată cu aceștia și fac cu ei schimb de mărci.

Dintr-o sală alăturată răsună acordurile unui balet. Profesora de coregrafie îndrumă mișcările unui grup coregrafic. Se repetă un tablou ilustrînd lupta uteciștilor în ilegalitate. Cu acest balet, cu o suită de dansuri și alte cîteva numere artistice cercul de coregrafie se prezintă adesea la diferite spectacole organizate în orașul Cluj și în împrejurimi.

Numeroase și variate de un conținut bogat sînt activitățile ce se desfășoară la Casa pionierilor din Cluj. Din toate acestea activități se desprinde frumusețea morală și spirituală a celei mai tinere generații din patria noastră, căreia partidul, statul, întregul popor, îi asigură condițiile unei vieți fericite

OCTAVIAN GEORGESCU
Cluj

ÎNVĂȚĂTORI, PROFESORII

Abonați-vă pe anul 1963 la revistele
„NATURA — seria GEOGRAFIE — GEOLOGIE”

și
„NATURA — seria BIOLOGIE”

Consultarea permanentă a acestor reviste vă ajută la mai bună predare a științelor naturale, agriculturii, geografiei și geologiei la școala de cultură generală.

Fiecare serie apare cu 6 numere pe an.

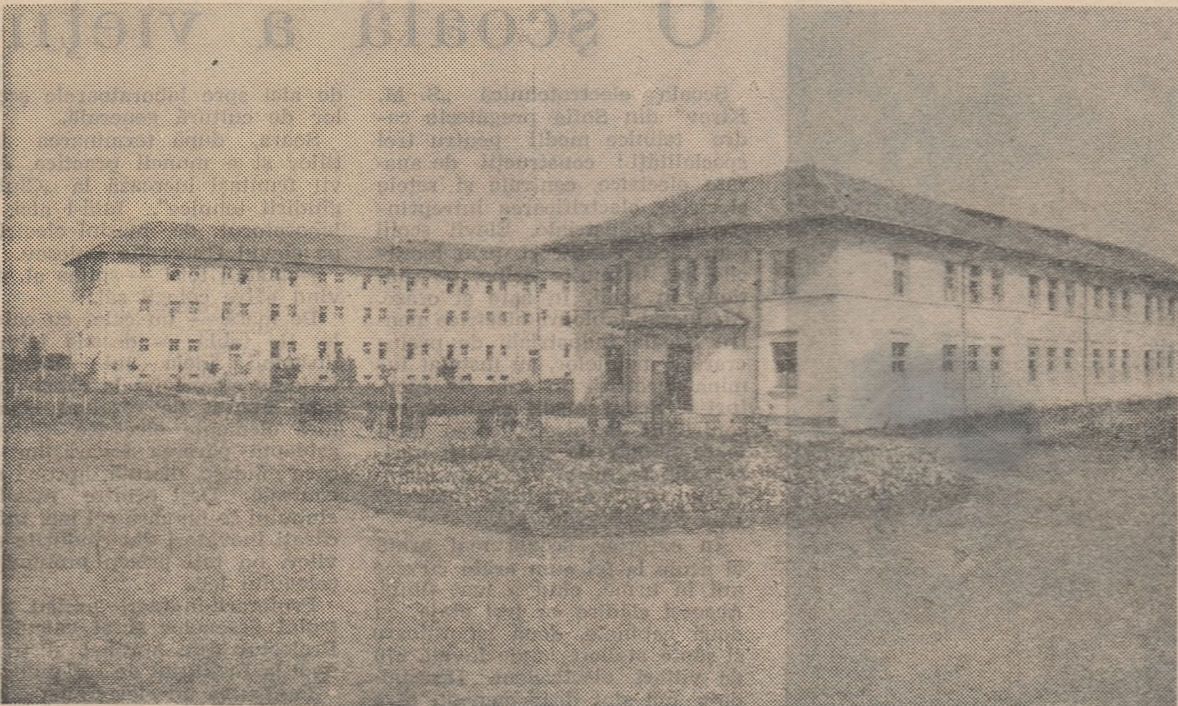
Învățători, profesori, educatoare,
maîstri-instructori!

abonați-vă la

„GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI”

Gazeta publică regulat materiale privind munca din învățămîntul de cultură generală, din învățămîntul profesional și tehnic, articole de îndrumare pedagogică și metodică, prezintă experiența celor ce muncesc în școli.

Abonîndu-vă pe un an întreg vă asigurați colecția completă a gazetei. Costul unui abonament pe un an este de 13 lei.

Localul nou, modern, utilat al Centrului școlar agricol din Tirgșorul Nou, regiunea Ploiești

În excursie

Nu de mult, un grup de elevi ai Școlii tehnice financiare din Timișoara, însoțiți de cadre didactice, au făcut o excursie la Cetatea Soimș și la Lipova.

De pe dealurile străjuite de zidurile vechii cetăți a Soimșului elevii au admirat peisajul de toamnă, pădurile de la poalele munților Zarandului îmbrăcate în mii de culori. Lîngă zidurile cetății Soimș — unii din cele mai vechi monumente din regiunea noastră — li s-a vorbit elevilor despre istoricul acestei cetăți, construită prin secolul al XIII-lea ca punct de apărare împotriva cetelor de cumani și tătari, despre munca istovitoare depusă de țărani jobagi pentru înălțarea zidurilor cetății și despre multiplele obligații pe care le aveau aceștia față de nobilii ce locuiau în cetate. S-a amîntit cu acest prilej și despre răscoala condusă de Gheorghe Doja și de faptul că, pentru un timp, cetatea a trecut în stăpînire răsculașilor, despre legăturile strategice dintre cetatea Soimș și cetățile de la Șiria și Deva, despre trecerea lui Ioan Corvin prin această cetate etc. Elevilor li s-a atras atenția și asupra stilului lucrărilor în piatră, asemănătoare celor din castelul Huniazilor de la Hunedoara.

În continuare grupul de elevi a vizitat orașul Lipova, situat pe malurile Mureșului, ca și stațiunea balneo-climaterică Lipova, unde au admirat frumoasele construcții puse de regimul nostru la dispoziția oamenilor muncii.

Interesul pe care l-au arătat elevii pentru cercetarea obiectivelor vizitate a dovedit că excursia făcută în localitățile de pe valea Mureșului și-a atins scopul instructiv-educativ pe care l-au urmărit organizatorii ei.

R. CONSTANTIN
Timișoara

★

Predînd geografia la clasa a V-a, am constatat că elevii mei întîmpină dificultăți în citirea și întocmirea hărților. De la început am constatat că greutățile apar la reprezentarea formelor de relief și mai ales a curbilor de nivel și hașurilor.

Pentru a-i ajuta am hotărît să fac cu ei o excursie cu avionul. Cu sprijinul conducerii aeroportului din Arad, am organizat o excursie la care au participat 78 de elevi din trei clase. La început am zburat la 150 m. înălțime, pentru ca elevii să vadă cum arată de sus

orașul lor, Aradul, cu bulevardele, parcurile și cu apa Mureșului. Apoi, îndreptîndu-ne spre Timișoara, am zburat la aceeași altitudine deasupra satului Vinga. Elevii au văzut străzile, curțile, casele, oamenii. Ne-am urcat în continuare la 500 m. Străzile s-au îngustat, curțile aproape au dispărut — se observau numai formele pătrate sau dreptunghiulare ale acoperișurilor. Drumurile, calea ferată, bălțile din jurul satului au luat formele semnelor convenționale din carte. Și elevii singuri au recunoscut planul satului Vinga așa cum era în carte.

După un zbor deasupra Timișoarei, avionul a început să urce mai sus. Satele au luat, treptat, forme de poligoane neregulate și la urmă chiar de cercuri. La fel, drumurile pareau niște linii curbe cenușii, trase cu creionul, șoselele luau forma cunoscută a două linii curbe paralele etc. Am zburat deasupra versantului nordic al munților Poiana Ruscăi, precum și pe deasupra versantului sudic al munților Zarandului și ne-am reîntors spre Arad urmînd cursul șerpuitor al Mureșului.

De la înălțimea de 1500 m.

elevii au privit harta unor părți din regiunile Banat și Hunedoara, crestele munților, pantele dealurilor și cursul sinuos al Mureșului. Ei și-au putut forma astfel o viziune exactă asupra unei hărți și, comparînd ceea ce au văzut cînd erau deasupra Vinga cu imaginea din carte, au observat diferența dintre hartă și plan. Cînd ne-am apropiat de Radna am coborît mai jos. Elevii au văzut cum arată podgoriile Aradului și au constatat singuri că recunosc de fapt semnele din cartea lor de geografie.

De la Radna și pînă la aterizare, elevii au intrat pe rînd în cabina piloților, au privit complicatele mecanisme, au ascultat comunicările radiotelegrafistului și și-au dat seama de măiestria construcției minunate a avionului IL-14, fabricat în Uniunea Sovietică. Ei au cunoscut cu acest prilej și înalta tehnică a constructorilor sovietici și buna pregătire a aviatorilor noștri.

Rezultatele acestei excursii nu s-au lăsat așteptate. În clasă elevii au dovedit depășirea înțelegerii a celor observate.

Prof. M. FILIP
Arad

ECONOMII PRIN C. E. C.

Cadrelle didactice de la Școala de 4 ani din satul Hăești, raionul Gilort, se preocupă intens de educarea elevilor în spiritul economisirii.

În această acțiune ei au atras și pe părinții elevilor. În ședințele cu părinții sau cu prilejul vizitelor la domiciliu, cadrele didactice sfătuiesc părinții să-și îndrume copiii de a depune și cele mai mici sume la C.E.C., să-și deprindă a fi economi. De

asemenea, în școală s-a amenajat un „colț al economiei”, la care sînt popularizate rezultatele acțiunii de economisire prin CEC.

Toate aceste acțiuni au stimulat dorința elevilor de a avea economii depuse la CEC. În momentul de față majoritatea elevilor din școală sînt depunători la CEC.

I. GH. BERCA
comuna Hăești, Gilort

O școală nouă în orașul Brad

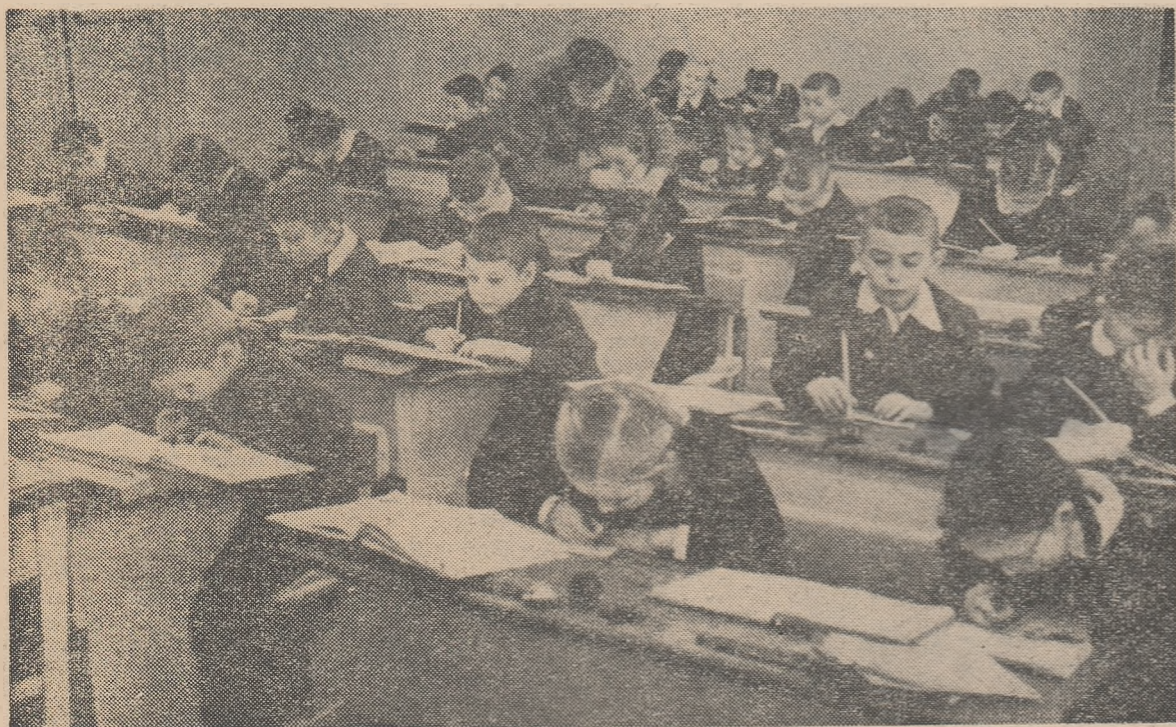
De curînd, în orașul Brad a fost dat în folosință o nouă școală de opt ani. Cadrele didactice, părinții și elevii au primit cu bucurie acest dar și prima zi de cursuri în noua școală a avut solemnitatea unei sărbători.

Construirea școlii este o nouă dovadă a grijii partidului pentru

ridicarea acestui colț de țară, față de care regimul trecut a arătat numai nepăsare.

Începîndu-și munca în noul local, elevii și cadrele didactice și-au manifestat hotărîrea de a obține rezultate cît mai bune.

Prof. GEORGINA ROVENȚA
Brad

Intr-adevăr, scrisul este o artă grea

Reflecții pe teme pedagogice

Inima are argumentele sale

De ce sintem necesari noi, profesorii, în școală? Pentru a comunica elevilor cunoștințe? Pentru a exprima gândurile, ideile pe care le-am dobândit observând viața și trăind noi înșine? Pentru a ajuta copiii să devină oameni cuții și instruiți? Desigur, și pentru toate acestea. Dar astăzi numai atât este prea puțin.

Necesitatea de a aprofunda educația ideologică, morală și estetică a elevilor este dictată nu numai de exigențele viitorului, dar și de cerințele prezentului. Așa-numitul om „simplu” al timpului nostru nu este de loc un om primitiv, interesele sale nu sint ținute de limile strimble. El vrea să cunoască și problemele politice, și relațiile între oameni, și arta, și natura. A deschide în fața copiilor toate aceste domenii ale vieții, a face accesibile și necesare pentru ei limbajul artei și al politicii, glasul inimii omenești și frumusețea naturii — iată în ce constă astăzi complexa misiune a profesorului.

Un aspect important al formării omului nou îl constituie necesitatea de a înlătura din conștiința lui orice influență a ideologiei burgheze.

O dată, la o lecție închinată creației din prima perioadă a lui Gorki („Bătrîna Izerghil”), am simțit în cele spuse de elevi o ciudată apologie a forței. Omul puternic, voința de fier care poate înfringe orice obstacole a părerea multor elevi ca cel mai înalt criteriu al desăvîrșirii. A trebuit să-l conving pe elevi că forța în sine nu este un merit, că totul constă în tendința ei. Ori cît de ciudat ar părea, m-a ajutat... Nietzsche. Caracterizînd pe scurt teoria lui despre „supraom” am reușit să-l conving pe elevi că așa-numitul cult al forței, atunci cînd forța nu este însuflețită de scopuri umane duce, în ultimă instanță, la fascism.

Există și un alt aspect care uneori împiedică formarea omului nou în condițiile școlii. Este vorba de formalismul vădit în metodele de educație. Din păcate, se mai întîmplă să întîlnești profesori care văd sensul muncii lor în a împune elevilor unele păreri despre viață. Ei uită că cele mai raționale cuvînte (a fi bun, a fi cinstit, a fi curajos) își pierd puterea dacă nu sint îmbinate cu fapte de viață a căror influență elevii s-o simtă în mod direct.

Evident, toți profesorii știu că cele spuse de ei trebuie să fie susținute de forța exemplului. De

aceea, în prezența elevilor profesorii se comportă adesea în mod ireproșabil. Dar este naiv să crezi că elevii nu văd și „subtextul” unor acțiuni. Gîndirea, sentimentele filistine, chiar camuflate, chiar tănuite cu grijă, nu scapă de ochii lor care văd totul, de urechile lor care aud orice.

Iată un fapt în aparență mărunț: pregătirea școlii pentru o inspecție, sau dăchisirea ei înainte de sosirea unei delegații a autorităților. Pe copii acest lucru la început îi miră, apoi îi irită, iar pînă la urmă îi obișnuiește cu gîndul că poși să te prefaci în miel chiar dacă ești lup.

În munca didactică mai există încă un lucru foarte periculos: forța inerției. S-au studiat și în anul trecut, se studiază și în anul acesta și se vor studia și la anul epoca Renașterii, romanul „Tinăra Gardă” etc. Și adesea, dacă lecția din trecut s-a desfășurat bine, profesorul crede că trebuie să se străduiască a reproduce exact ceea ce a dat rezultate bune în anul trecut sau acum doi ani. Acesta este însă un lucru periculos, periculosul constînd în ignorarea faptului că adevărata educație ideologică, morală, estetică se realizează cu participarea elevilor. Iar timpul aduce în conștiința elevilor noi puncte de vedere.

În anul trecut, studiînd romanul lui Nikolai Ostrovski „Așa s-a călît oțelul”, elevii au discutat cu deosebită pasiune asupra motivului care l-a determinat pe autor să creeze episodul întîlnirii lui Pavel cu Rita Ustinovici la Congresul Comsomolului. De ce a socolit necesar Ostrovski să-i dea Ritei un soț? S-ar fi putut doar ca ea să fie liberă, și atunci drumurile în viață ale eroilor s-ar fi unit în mod firesc. A învins părerea că fericirea Ritei, care-și iubea cu atîta căldură soțul și fiica, era nu urmarea unei greșeli întîmplătoare (a faptului că ea îl credea pe Pavel mort), ci răzbu-narea ielului de viață al lui Pavel, pătruns de un ascetism nerațional. Pavel însuși a recunoscut că el a privit sentimentul său față de Rita ca în „Tăunul”, a recunoscut că încercarea cumplită la care și-a supus voința a fost un chin inutil, nefirec. Viața a devenit astăzi mai bună, ea cere omului o dezvoltare armonioasă. De aceea este firesc că cititorii de astăzi ai romanului lui Ostrovski sint de acord cu aforismul umanist al Ritei: „În viața noastră este loc nu numai pentru luptă, dar și pentru bucuria oamenilor buni”.

Predarea literaturii dă cele mai largi posibilități pentru studierea lumii interioare a elevilor, a complexității ei, a trebuințelor și a înclinațiilor ei. În această direcție îl ajută pe profesor compunerile pe teme libere, cum ar fi „Prin ce va rămîne în amintirea mea anul care a trecut”, „Aforismul preferat”, „Chemarea omului și locul meu în viață”. „Ce împiedică fericirea omului”. Cred că studierea fiecărei teme de literatură se poate încheia cu o lucrare în care observațiile cu caracter literar să fie transferate nemijlocit pe planul vieții. Desigur, aceasta trebuie făcută cu pricepere, cu tact. De pildă, s-a studiat creația lui Pușkin, urias maestrul al descrierii soartei omenești, și elevii redactează o lucrare întitulată „Soarta plină de interes a omului”. Sau, după ce la altă lecție li s-a dezvăluit taina portretului psihologic, alt de subtil și atât de pătrunzător creat de Lermontov în „Un erou al timpului nostru”, trasează ei înșiși „Portretul prietenului meu”. Prin astfel de compuneri pe teme libere elevii nu numai că dobîndesc bune deprinderi literare, dar mai ales ajung treptat să-și stabilească un sistem de concepții și de convingeri.

Nu se poate să împrumuși de la alții reprezentările asupra lumii, ci trebuie să le dobîndești tu însuși, ca rezultat al unei analize proprii, de sine stătătoare, a vieții și a cuceririlor gîndirii umane. De aceea profesorilor le revine misiunea de a indica celor tineri doar direcția gîndirii, lăsîndu-l să ajungă el însuși la concluzii. Nicol o declarație nu poate pătrunde atât de adînc în conștiința elevilor ca rezultatul gîndirii lor de sine stătătoare.

Evident, aici trebuie să jinem seama și de o altă împrejurare, care adesea se dovedește hotărîtore. Pentru a-și însuși un adevăr oamenii folosesc căi diferite, dar în toate aceste căi există și o trăsătură generală: înainte ca ideea să devină convingere, înainte ca ea să se transforme într-o regulă neclintită de comportare, ea trebuie să fie simțită. „Inima are argumentele sale, pe care rațiunea nu le cunoaște” — spunea Pascal. Tensiunea emoțională este absolut necesară adevăratei influențe pedagogice asupra sufletului.

Prof. V. MARANȚMAN
Leningrad

(din „Ucitelskaia Gazeta”
nr. 121/1962)

O școală a vieții

Școala electrotehnică „S. M. Kirov” din Sofia pregătește cadre tehnice medii pentru trei specialități: construcții de aparate electrice, centrale și rețele electrice, electrificarea întreprinderilor industriale. Elevii școlii s-au făcut cunoscuți, prin lucrările lor, în multe uzine, pe șantiere, în școli, în sate și orașe. Au lucrat tablouri electrice pentru Școala industrială de prelucrare a metalelor, au instalat lumina electrică în sala de sporturi a Școlii medii sanitare, au contribuit la electrificarea unui mare număr de gospodării agricole din regiunea Vidin, au instalat un cablu electric la calea ferată Sofia-Plovdiv etc.

În exterior, școala mai arată și acum la fel cum arăta cu zece ani în urmă, cînd a luat ființă. Același clădire cu trei etaje, cu două cabinete, două laboratoare și șapte ateliere, unde învață 870 de viitori electricieni. Deocamdată, noi sint doar oameni care au crescut aici. Peste un an, însă, va fi terminată noua clădire a școlii, cu cinci etaje, cu 190 de încăperi, cu o curte de 2 ha.

Atelierele sint pline de dimineață pînă seara cu elevi din toți anii de studii. Cei din anul I învață lăcătușăria, strungăria turnătoriei și fierăria. Ei studiază nu numai practica metalurgică, ci și producția de detalii mecanice necesare construirii de aparate electrice și instalații. Aici începe adevărata cunoaștere a electrotehnicii.

În atelierul de instalații electrice, un grup de elevi din anul patru ocupă toate mesele. În fața fiecăruia — elementele unui tablou electric. Elevii lucrează de zor. Atelierul va da azi 10 tablouri noi.

Un alt grup s-a adunat în jurul presei din atelierul de aparate electrice, pentru a pregăti detaliile unor transformatoare de laborator. Presa s-a defectat. Elevii o demontează, piesă cu piesă. Defectul e descoperit repede așa încît, după cîteva clipe, toți reiau lucrul întrerupt.

— Reușiți să terminați astăzi tot? — întrebă directorul.

— Vom reuși — răspunde profesorul inginer Capitanov.

Aceasta înseamnă că încă un lot de transformatoare va pleca

de aici spre laboratoarele școlilor de cultură generală.

Seara, după terminarea lecțiilor și a muncii practice, elevii frunțași lucrează la „Clubul gîndirii tehnice”. Iată-l aici, în laboratorul de mașini electrice, pe elevul Gheorghe Chiosev.

— Asta-i tot! — spune el, privind către colegii săi.

Pe masă — un caiet cu calcule. Pe tablă — desene tehnice ilustrînd ideia lui Gheorghe Chiosev ca privire la construirea unui aparat de rezoluție ecuații fără elemente electrice. Chiosev așteaptă părerea tovarășilor săi care gîndesc, discută, aprobă sau contestă. Deși printre membrii clubului se numără cei mai înflăcărați inovatori din rîndurile elevilor, nu toți pricep propunerea colegului lor.

Profesorii-ingineri preiau controlul desenelor și al calculelor. Proiectul este aprobat și trimis apoi la Institutul de raționalizări.

Pentru ca un elev să fie admis ca membru al Clubului, el trebuie să facă o propunere interesantă în domeniul electrotehnicii. Urmează apoi multe zile de cercetări, ipoteze, desene etc. — care îmbogățesc gîndirea tinerilor preocupați de problemele complicate ale tehnicii.

Cine se poate lua la întrecere cu membrii clubului? Poate doar constructorii. Pe ei îi veți găsi mai întotdeauna în jurul profesorului — inginer Babadaliiev. Construiesc, experimentează, fac modele de mașini și aparate inventate de ei. Din miinile lor au ieșit o mașină de bobinat, un cuptor ventilator, diverse transformatoare.

Peste 200 de școli medii tehnice funcționează în R. P. Bulgaria. Ele dau tinerilor o pregătire tehnică medie în domeniul a 95 de specialități. Există de asemenea în țară numeroase școli profesionale în care elevii învață și desfășoară în același timp o muncă productivă rodnică.

Această împletire strînsă a învățămîntului cu practica vieții are un scop mare și însemnat: să dea industriei naționale și agriculturii cadre cît mai bine pregătite. Școala merge astfel în pas cu viața, cu năzuințele popoului.

IVANCA IOTOVA

La Școala politehnică din Ugarčhin, din R. P. Bulgaria.